

Nr 972

Av herrar **Grebäck och Elmwall**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 184, angående markförvärv för nya förläggnings- och övningsområden för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente.*

(Lika lydande med motion nr 805 i Första kammaren)

Enligt propositionen nr 184 skall en markareal av ca 1 400 hektar i Södertälje stad och Turinge kommun förvärfvas av staten för förläggning dit av Svea ingenjörregemente (Ing 1) med därtill anknutna särskilda skolor. Kasernetablissemnetet för regementet avses att förläggas till Almnäs gård inom Södertälje stads område. Det militära övningsområdet skulle enligt förslaget omfatta ett område, som sträcker sig från sjön Vällingen i söder över Långsjön norrut in över en väsentlig del av sjön Måsnaren, innefattande bl. a. Björnön.

De av det föreslagna förläggningsområdet närmast berörda remissinstanserna, länsstyrelsen i Stockholms län och drätselkammaren i Södertälje stad, har i sina yttranden framhållit som ett oeftergivligt krav, att övningsområdet inte kommer att beröra Måsnaren och dess stränder samt Björnön. Sjön Måsnaren utgör, såsom länsstyrelsen och drätselkammaren påtalat, råvattentäkt för Södertälje. Vidare har de båda remissinstanserna understrukit den stora betydelse som området vid och kring Måsnaren har för Södertäljebornas rekreation, vilket nödvändiggör, att området utan inskränkning hålles tillgängligt för allmänheten. Länsstyrelsen liksom också Turinge kommunalnämnd har dessutom framhållit angelägenheten av att det natursköna området kring sjön Vällingen så långt möjligt skyddas mot skadegörelse och hålles tillgängligt för allmänheten.

Departementschefen har i propositionen uttalat önskvärdheten av att det natursköna området mellan Långsjön och Vällingen i största utsträckning hålles tillgängligt för allmänheten. Men i fråga om sjön Måsnaren har de berörda remissinstansernas önskemål lämnats utan beaktande. Tillgång till sjön Måsnaren erfordras enligt departementschefen för vissa militära övningar, vilka inte utan betydande olägenheter skulle kunna förläggas till längre bort liggande delar av det föreslagna övningsområdet.

Som krav vid omlokalisering av Svea ingengörregemente har i propositionen angivits, att förbandet ur kuppförsvarsynpunkt måste vara förlagt i storstockholmsregionen. Vidare har framhållits angelägenheten av att förbandet förlägges till sådan ort, att personalen vid regementet på till-

fredsställande sätt får tillgång till erforderlig service i form av bostadsmöjligheter, affärer av skilda slag, möjligheter att bereda barnen skolutbildning upp till studentexamen m. m. Det är givetvis nödvändigt, att sådana synpunkter beaktas. Men naturligtvis finns det många andra områden än det nu föreslagna förläggingsområdet som uppfyller dessa kriterier.

Det helt avgörande i förevarande fall synes vara den betydelse som Måsnarenområdet har för södertäljebornas rekreation och fritidsvistelse. Måsnaren och strandområdena vid sjön har utomordentligt stort värde som fritidsområde. Det kan utan överdrift sägas, att något lämpligare rekreations- och fritidsområde inte kan uppbringas inom Södertälje stad eller dess mera omedelbara grannskap.

Södertälje stad har för fritidsändamål förvärvat tre egendomar kring sjön Måsnaren, nämligen Stadan, Hovsjö och Vasa gård, och äger därmed omkring två tredjedelar av stränderna vid sjön. Staden har här redan gjort betydande investeringar för fritidsändamål. Den har bl. a. upplåtit mark för sportstugebebyggelse och anlagt ett stort friluftsbad, Eklundsnäsbadet. Ett sportstugeområde ligger i direkt anslutning till det för Svea ingenjörregemente föreslagna området och friluftsbadet på en udde, som skjuter ut i sjön omkring 1 km från Almnäsvattnet.

Departementschefen säger i propositionen, att möjligheterna att utnyttja friluftsbadet vid Eklundsnäs inte kommer att påverkas av ingenjörregementets förläggning till Almnäsområdet. Det är visserligen riktigt att friluftsbadet liksom de nuvarande sportstugeområdena kommer utanför övningsområdet. Men det torde inte kunna bestridas, att övningsområdets utbredning in över en väsentlig del av Måsnaren kommer att innebära ett betydande intrång redan för den nuvarande fritidsverksamheten vid Måsnaren. Därtill kommer att Södertälje som en kraftigt expanderande tätort har behov av väsentligt utvidgade fritidsområden för befolkningen. Över huvud taget måste det anses angeläget, att tätortsbefolkningen beredes tillfredsställande möjligheter till fritidsrekreation. Södertälje stads ägor vid Måsnaren bör otvivelaktigt i ökad grad tas i anspråk för fritidsändamål. Som en självklar målsättning framstår, att hela strandområdet vid Måsnaren bör utnyttjas som fritidsområde för den expanderande södertäljebebyggelsen, eftersom, såsom framhållits, för ändamålet lämpligare område inte kan uppbringas i grannskapet. Det måste i sammanhanget framhållas som anmärkningsvärt, att försvarets fastighetsnämnd vid den utredning, som legat till grund för departementschefens förslag, över huvud taget inte, såvitt framgår av propositionen, beaktat den betydelse, som Måsnarenområdet har ur rekreations- och fritidssynpunkt.

Situationen måste således anses vara den, att Måsnaren och stränderna kring denna sjö som fritidsområde besitter en sådan lämplighet, att de inte

kan ersättas av något annat område inom Södertälje stad eller dess grannskap. Däremot torde det inte möta större svårigheter att på annat närliggande håll finna ett område, som kan uppfylla de kriterier, som enligt propositionen måste gälla i ifrågavarande fall för det militära förläggnings- och övningsområdet. Det bör exempelvis vara möjligt att förlägga ingenjörregementet till området mellan Turinge och Taxinge med nära anknytning till E 3 (strängnäsvägen) och med exempelvis en del av Yngernvattnet inom övningsområdet. Vid en sådan lösning finns tillgång till flera sjöar utan att intrång behöver ske på någon fritidsbebyggelse av betydelse. Lämpliga områden torde också kunna uppbringas i Enhörnabygden. Dessa lokaliseringsalternativ, som här endast antytts, skulle uppfylla kraven på närhet till storstockholmsregionen och på erforderlig samhällsservice för regementspersonalen, eftersom områdena befinner sig inom det med Södertälje som centralort planerade kommunblocket. De sociala skadeverkningar, som lokaliseringen till Almnäs- och Måsnarenområdet medför, skulle därmed undvikas.

Lämpligast synes alltså vara att Svea ingenjörregemente förläggas till annan plats än Almnäs- och Måsnarenområdet. Skulle riksdagen dock besluta godtaga den i propositionen föreslagna lokaliseringen, framstår det som ett oeftergivligt krav, att övningsområdet inte kommer att beröra Måsnaren och dess stränder.

Med anledning av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 184 måtte

1) avslå Kungl. Maj:ts förslag om förläggning av Svea ingenjörregemente till Almnäs- och Måsnarenområdet, samt

2) därest yrkandet under 1) inte skulle vinna riksdagens bifall, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att övningsområdet för Svea ingenjörregemente inte må beröra Måsnaren och dess stränder.

Stockholm den 12 november 1963

Erik Grebäck

Emil Elmwall